

Historie obce Skrchov

Skrchov - malebná vesnice v údolí řeky Svitavy, která svým tokem vytvořila během staletí členité meandry se vzácnými biotopy.

Obec se nachází 4 km severně od Letovic, podél silnice 1/43 na Svitavy, téměř na hranicích okresu Blansko a také jihomoravského kraje. Ten končí v sousední obci Stvolová vzdálené necelé 2 km, kde začínají Čechy - kraj Pardubický. Část obce se nachází za železniční tratí Brno - Česká Třebová. Toto rozdělení nastalo vybudováním železnice, kdy došlo také k úpravě vjezdu do obce, který je výškově omezen podjezdem pod železniční tratí. Také řeka Svitava byla touto stavbou upravena a tok řeky Svitavy mezi Stvolovou a Skrchovem srovnán do přímé linie. Na návsi obce je pěkná zvonička, jako ukázka lidového stavitelství, asi z roku 1850.

První historické zmínky jsou z let 1406 až 1407, kdy se psal Petr Kukla ze Skrýchova. (Skrýchov - od slova skrytý mezi stromy). Odtud také patrně vznikl název vesnice. Od roku 1545 tu seděl Čeněk Lomnický z Lomnice, pak Adam z Lomnice, který zemřel 1575.

Skrchov leží v nadmořské výšce kolem 340 m nad mořem a dle záznamů z obecní kroniky tvoří katastrální a politickou obec na rozloze asi 211 hektarů. Původní osazení bylo při úpatí zalesněných strání. V jihovýchodním cípu postavením domků pro mlátce, kteří v panském dvoře Slatinka před zavedením strojů obilí cepy mlátili, vznikla osada Borová. Zbudováním dnes dvoukolejné železnice Brno - Česká Třebová v letech 1843 až 1849 byla ves rozdělena na část Skrchov a část Borová. Historické zprávy k 18. říjnu 1674 říkají, že zde bylo 8 domů osedlých. Záznamy z roku 1750 říkají, že ve Skrchově robotovalo týdně 5 sedláků po 6 dnech s koňmi, 2 čtvrtníci po 6 dnech pěšky na Letovickém panství. V roce 1754 patřilo k výměře 160 měřic polí, 5 měřic zahrad a 144/8 měřic pastvin. V roce 1718 měl Skrchov 5 domů a v roce 1834 už 25 domků a 123 obyvatel. V roce 1910 zde bylo 9 zemědělských a 32 dělnických rodin. V obci byli 2 obuvníci, 5 švadlen, 1 kramář, 10 zámečnicků dojíždělo za prací, 2 elektrikáři, 2 mechanici a 2 tesaři.

Dle dochovaného obecního razítka, které se používalo k pečeti voskem, byl ve znaku obce ohnutý meč (krojídlo) a pravděpodobně korouhev v době kdy Skrchov patřil ke Stvolovské rychtě asi r.1616. Kolem roku 1636 byla obec podle kroniky spojena s Dolním Smržovém. K politické obci Skrchov patřila také osada Borová a Slatinka. K rozdělení těchto osad došlo po neshodách v roce 1923, kdy se Slatinka osamostatnila. Tolik obecní kronika.

Mezi významné historické události obce patří založení firmy Teluria, na místě bývalého mlýna, panem inženýrem Bohumírem Jeřábkem roku 1910. Byla zde zahájena výroba práškových barev. K tomu využívala barevných hlín a rud v blízkém okolí, (Dolní Smržov) které se upravovaly na barviva.

Obec byla „přískolena“ (nejbližší škola) do Bradlného a později od roku 1895 do Skříbu, kde byla téhož roku postavena škola nová za 600 zlatých, hlavně zásluhou pana Josefa Ambrože, tehdejšího starosty ve Skrchově. Dospělejší mládež navštěvuje měšťanskou školu v Moravské Chrastové a v Letovicích.

Přifařena byla obec Skrchov do Bradlného o čemž svědčí zvyk, že celá obec slaví svoji pouť v Bradlném a letovickou pouť nedrží. (Kronika obce) Později přifařena k Letovicím. Rodiny vyznání Českobratrského evangelického patří do sboru vanovického, kde postaven po vydání Tolerančního patentu (1781 císař Josef II.) kostel a stavba dokončena r.1844. Pro velkou vzdálenost pochovávají své mrtvé od r. 1868 do Dolního Smržová na evangelický hřbitov, který leží na malebném návrší ve stínu stromů, kamž s polí a lesů hudou píseň: (Kronika)

„Člověka život jak krásný květ,
sláva i štěstí prchavý sen,
zjeví se - zajde - nepřijde zpět,
slabou snad stopu zanechá jen“.

V I. světové válce padlo, nebo zemřelo na následky zranění pět osob. Dle sčítání lidu v roce 1910 bylo v obci 210 obyvatel, v roce 1921 pak 231 obyvatel.